

2022

03-Roman dili

Vikipedi, özgür ansiklopedi

ÇİNGENECE-03

Roman dili

Vikipedi, özgür ansiklopedi

Rumence , *Roman* , *Romang* veya *Romansh* dilleriyle karıştırılmamalıdır .

Başlığın diğer anlamları için bkz Romanca .

<u>Romanca</u>	
	- Roman - Romanlar - Roman
	<i>Roman dili</i>
Etnik köken	Roman insanlar
ana dili konuşanlar	C. 3.5 milyon (SIL Ethnologue) (2015) ^[1]
dil ailesi	Hint-Avrupa Hint-İran Hint-Aryan Batı ^[2] Romanca
lehçeler	Balkan RomanıBaltık RomanıKarpāt RomanıFin KalosuZargari RomancaSinte RomancaVlaks RomancaGalce Romanı
Resmi statü	
tanınan azınlık dili	 Avusturya ^[3] Bosna-Hersek ^[4] Kolombiya ^[5] Çek Cumhuriyeti ^[4] Finlandiya ^[6] Almanya ^[7]

Dil kodları

[ISO 639-2](#)

[rom](#)

[ISO 639-3](#)

[rom](#) – dahil kod

Bireysel kodlar:

[rmn](#) – [Balkan Romani](#)
[rml](#) – [Baltık Romani](#)
[rmc](#) – [Karpāt Romani](#)
[rmf](#) – [Fin Kalo](#)
[rmo](#) – [Sinte Romani](#)
[rmy](#) – [Vlax Romani](#)
[rmw](#) – [Galce Romani](#)

[glottolog](#)

[roma1329](#)

Roman dilinin azınlık dili olarak kabul edildiği Avrupa ülkeleri.

Bu makale [IPA](#) fonetik sembollerini içermektedir. Uygun [olusturma desteği](#) olmadan, [Unicode](#) karakterler yerine [soru işaretleri](#), [kutular](#) veya [başka simgeler](#) görebilirsiniz . IPA sembolleri hakkında bir giriş kılavuzu için bkz . [Help:IPA](#) .

Bir [serinin](#) parçası

Roman insanlar

- [Arkeoloji](#)
- [Yerel mutfak](#)
 - [Kültür](#)
 - [Dans](#)
 - [Elbise](#)
 - [Folklor](#)
 - [Tarih](#)
 - [Dilim](#)
 - [medya](#)
 - [Müzik](#)
 - [İsimler](#)
 - [İnsanlar](#)
 - [Din](#)
- [Yerleşmeler](#)

göstermek

Alt gruplarına göre Romanlar

göstermek

Ülkelerine göre [Roman diasporası](#)

- [VikiProje](#)

- [v](#)
- [İ](#)
- [e](#)

Romani (/ ˈ r ɒ m ə n i , ˈ r oʊ - / , ^[13] ^[14] ^[15] ^[16] ayrıca **Roman** , **Romanes** / ˈ r ɒ m ə n ɪ s / , ^[17] **Roman** , **Çingene** ; Romani: rromani *çhib*) **Roman topluluklarının Hint-Aryan makro dilidir** . ^[18] *Ethnologue'a* göre, yedi Romani çeşidi, kendi dilleri olarak kabul edilecek kadar farklıdır. Bunların en büyüğü **Vlax Romani** (yaklaşık 500.000 kişi), ^[19] **Balkan Romani** (600.000), ^[20] ve **Sinte Romani** (300.000). ^[21] Bazı Roman toplulukları , çevredeki dile dayalı ve Romanca türetilmiş kelime dağarcığına sahip **karışık diller** konuşur - bunlar dilbilimciler tarafından Roman dilinin lehçelerinden ziyade **Para-Roman çeşitleri** olarak bilinir. ^[22]

Çeşitli çeşitler arasındaki farklar, örneğin **Slav dilleri** arasındaki farklar kadar büyük olabilir . ^[23]

İçindekiler

- 1İsim
- 2sınıflandırma
- 3Tarih
- 4lehçeler
 - 4.1karışık diller
- 5Coğrafi dağılım
- 6Durum
- 7imla
- 8fonoloji
- 9sözlük
- 10morfoloji
 - 10.1Nominaller
 - 10.1.1Türler
 - 10.1.1.1İkeoklitik
 - 10.1.1.2o/i ile biten adlar
 - 10.1.1.3Sonu olmayan Nominaller
 - 10.1.1.4zenoklitik
 - 10.1.2Morfolojinin temelleri
 - 10.1.3vakalar
 - 10.1.4Anlaşma
 - 10.2Fiiller
 - 10.2.1Türler
 - 10.2.1.1Düzensiz fiiller
 - 10.2.1.2sınıf I
 - 10.2.1.3Sınıf II
 - 10.2.1.4Sınıf III
 - 10.2.1.5Ödünç fiiller
 - 10.2.2morfoloji
 - 10.2.2.1sınıf I
 - 10.2.2.2Sınıf II
 - 10.2.2.3Sınıf III
 - 10.2.3değerlik
- 11Sözdizimi
- 12Modern zamanlarda Roman
- 13Ayrıca bakınız
- 14notlar
- 15Referanslar
 - 15.1Kaynaklar
- 16daha fazla okuma
- 17Dış bağlantılar

Ad

Roman dilini konuşanlar genellikle dile *rromani çhib* "Roman dili" veya *romanes (zarf)* "Rom tarzında" olarak atıfta bulunurlar. Bu, Romanca "(Roman) grubunun bir üyesi" veya "koca" anlamına gelen *rom* kelimesinden türemiştir . Bu aynı zamanda İngilizce'deki "Roma" teriminin kökenidir, ancak bazı Roman grupları kendilerine başka cinler (örn. 'Kaale', 'Sinti') kullanarak atıfta [bulunurlar](#) . ^[24]

Sınıflandırma

18. yüzyılda Romancanın Hint-Avrupa dil ailesine ait olduğu karşılaştırmalı çalışmalarla gösterilmiştir. ^[25] 1763'te [Transilvanya'daki Satu Mare'den Calvinist](#) bir papaz olan Vályi István, Győr'in [Roman](#) lehçesini üç [Sri Lankalı](#) öğrencinin konuştuğu dille (belki de [Sinhala](#)) [karşılaştırarak Romani ve Hint-Aryan](#) arasındaki benzerliği fark eden ilk kişi oldu. Hollanda'da tanıştı. ^[26] [Bunu](#) -*Von der Sprache und Herkunft der Zigeuner aus Indien* adlı kitabıyla dilbilimci Johann Christian Christoph Rüdiger (1751-1822) izledi. [\(1782\)](#), [Romanların Sanskritçe](#) soyundan geldiğini öne sürdü . Bu, filozof [Christian Jakob Kraus'u Königsberg](#) hapisanesindeki Romanlarla sistematik olarak görüşerek dilsel kanıtlar toplamaya sevk

etti. [Kraus'un bulguları hiçbir zaman yayınlanmadı, ancak daha sonraki dilbilimciler için, özellikle August Pott](#) ve öncüsü *Darstellung die Zigeuner in Europa und Asien*'de (1844–45) etkilemiş veya zemin hazırlamış olabilirler. Roman lehçelerinin dallanma şekline ilişkin araştırmalar, 1872'de [Slavist Franz Miklosich](#) tarafından bir dizi denemede başlatıldı. Ancak, filolog [Ralph Turner](#)'dı. Roman dilinin Hint dilleri tarihine entegre edilmesine temel teşkil eden 1927 tarihli "Hint-Aryan dilinde Romancanın Konumu" makalesi.

Romani, [Balkan sprachbund'unun](#) bir parçası olan bir [Hint-Aryan dilidir](#). Sadece [Hint alt kıtasının](#) dışında konuşulan tek [Yeni Hint-Aryan](#) dilidir. ^[27]

[Roman dili bazen Merkez Bölge](#) veya [Kuzeybatı Bölgesi](#) Hint-Aryan dillerinde sınıflandırılır ve bazen kendi başına bir grup olarak ele alınır.

Roman dili, Central Zone dilleriyle bir takım özellikleri paylaşır. ^[28] En önemli [izoglosslar](#), Eski Hint-Aryan *r'nin* u veya *i'ye* ([Sanskritçe](#) *śr̥n-*, Romani *šun-* 'duymak') ve *kş* - 'den *kh*'ye (Sanskritçe *akṣi*, Romani *j-akh* 'göz') kaymasıdır. ^[29] Bununla birlikte, diğer Central Zone dillerinden farklı olarak, Romani birçok dış kümesini korur (Romani *trin* 'üç', *deyimsel* 'kardeş', [Hintçe](#) *tīn*, *bhāi* ile karşılaştırın). ^[28] [Bu, Roman dilinin Orta Hint-Aryan döneminden](#) önce Orta Bölge dillerinden ayrıldığı anlamına gelir. ^[29] Bununla birlikte, Romani, yeni gramerleştirilmiş durum eklerinin eklenmesiyle, orijinal nominal durum sisteminin yalın/eğik bir ikiliğe doğru aşınması gibi Yeni Hint-Aryan'ın bazı özelliklerini gösterir. ^[28] Bu, Hindistan'dan Roman göçünün birinci bin yılın sonlarına kadar gerçekleşmiş olamayacağı anlamına gelir. ^[28]

Birçok kelime Hindistan'ın büyük bir bölümünde konuşulan [Marwari](#) ve [Lambadi dillerine benzer](#). Roman dili ayrıca Kuzeybatı Bölgesi dilleriyle de bazı benzerlikler gösterir. ^[28] Özellikle, enklitik zamirlerin fiillerde kişi belirteçleri olarak dilbilgiselleştirilmesi (*kerdo* 'done' + *me* 'me' → *kerdjom* 'Yaptım') [Keşmir](#) ve [Shina](#) gibi dillerde de bulunur. ^[28] Bu, daha sonra Avrupa'ya yapılan bir göçle tutarlı olarak Merkez Bölge dillerinden ayrılma sırasında bir kuzeybatı göçünü kanıtlar. ^[28]

Bu verilere dayanarak, [Matras \(2006\) Romanca'yı](#) "bir tür Hint melezi: kuzey Hint dilleriyle kısmen yakınsayan merkezi bir Hint lehçesi" olarak görüyor. ^[28]

Dilbilgisi yapıları açısından, Romani, Orta Hint-Aryan şimdiki zaman kişi uyum işaretlerini neredeyse bozulmadan korumada ve nominal durum için ünsüz sonları korumada muhafazakardır - her iki özellik de diğer modern Hint-Aryan dillerinin çoğunda aşınmıştır. ^[29]

Romani, onu diğer Hint-Aryan dillerinden ayıran bir dizi fonetik değişiklik gösterir - özellikle, sesli aspiratların (*bh dh gh > ph th kh*), medial *td'nin l'ye* kayması, short *a'dan e'ye*, ilk *kh x'e*, retroflex *ɖ, ʈ, ɟɟ, ʈʈ, ɟh vb.* nin *r* ve *l'*ye rhoticizasyonu ve -*a'dan -o'ya* çekim kayması. ^[28]

Hint alt kıtasını terk ettikten sonra Roman, Avrupa dilleriyle temastan büyük ölçüde etkilendi. ^[28] Bunların en önemlisi, sözcüksel, fonetik ve dilbilgisi açısından Erken Romancaya (10.-13. yüzyıllar) katkıda bulunan [Ortaçağ Yunancasıydı](#). ^[28] Bu, isimler için çekim eklerini ve ödünç alınmış kelime dağarcığıyla hala üretken olan fiilleri, [VO kelime sırasına](#) geçişi ve önceden belirlenmiş kesin bir artikelin benimsenmesini içerir. ^[28] [Erken Romanca da Ermenice](#) ve [Farsçadan](#) ödünç alınmıştır. ^[28]

Romani ve [Domari](#) bazı benzerlikleri paylaşırlar: ikinci katmanın (veya vaka işaretleme klitikleri) edatlarının nominal köke aglutinasyonu, geçmiş zaman için uyum belirteçleri, çoğulda cinsiyet işaretlemesinin nötrleştirilmesi ve eğik durumun bir suçlayıcı. ^{[29] [30]} Bu, bu iki dil arasındaki ilişkiler hakkında çok fazla tartışmaya yol açtı. Domari'nin bir zamanlar Romanca'nın "kardeş dili" olduğu düşünülüyordu, iki dil Hint alt kıtasından ayrıldıktan sonra ayrıldı, ancak daha yakın tarihli araştırmalar, aralarındaki farklılıkların onları Merkez içinde iki ayrı dil olarak ele alacak kadar önemli olduğunu gösteriyor. Bölge ([Hindustani](#)) dil grubu. Domlar ve Romlar muhtemelen Hindistan'dan birkaç yüzyıla ayrılmış iki farklı göç dalgasından geliyorlar. ^{[31] [32]}

Karşılaştırma

için [Sanskritçe](#), [Hintçe](#), [Bengalce](#), [Farsça](#) ve [Sinhala](#) biçimleriyle Roman, [Domari](#) ve [Lomavren](#) dillerindeki [sayıl ar](#). ^[33]. Ayrıca Yunanca ve Latince dahildir.

Diller sayılar	Sanskritçe	Hintçe	Bengalce	<u>ROMANCA</u>	domari	Lomavren	Yunan	Farsça	Sinhala	Latince
1	éka	ek	ek	ekh, jekh	yika	yak, yek	éna	yak, yek	eka	ūnus, ūna, ūnum
2	dvá	do	dui	duj	dī	lui	dýo	du, do	deka	duo, duae, duo
3	trí	tīn	tin	trin	tæran	tærin	tría	se	thuna/thri	trēs, tria
4	catvāraḥ	cār	char	štar	štar	išdör	téssera	čahār	hathara/sathara	4
5	pāñca	pāc	panch	pandž	pandž	pendž	pénte	pandž	paha	5
6	ṣaṭ	chah	chhoy	šov	šaš	šeš	éxi	šeš	haya/saya	sex
7	saptá	sāt	sāt	ífta	xaut	haft	eptá	haft	hata/satha	septem
8	aṣṭá	āṭh	āṭh	oxto	xaišt	hašt	októ	hašt	ata	octō
9	náva	nau	noy	inja	na	nu	ennéa	noh	nawaya	novem
10	dáśa	das	dosh	deš	des	las	déka	dah	dahaya	10
20	viṃśatí	bīs	bish	biš	wīs	vist	eíkosi	bist	wissa	20
100	śatá	sau	eksho	šel	saj	saj	ekató	sad	siiya/shathakaya	centum

Tarih

Romanların ilk tasdiki batı Avrupa'da MS 1542'ye aittir. ^[29] Roman dilinin önceki tarihi tamamen belgelenmemiştir ve öncelikle karşılaştırmalı dilbilimsel kanıtlarla anlaşılır. ^[28]

On dokuzuncu yüzyılda Pott (1845) ve Miklosich (1882-1888) tarafından gerçekleştirilen dilbilimsel değerlendirme, Roman dilinin [Orta Hint-Aryan](#) (MIA) değil, Yeni Hint-Aryan dili (NIA) olduğunu gösterdi ve ataların Romanların çoğu Hindistan'ı MS 1000'den önemli ölçüde daha önce terk edemedi.

NIA'ya geçiş dönemi sırasında veya sonrasında bir göçü destekleyen temel argüman, eski nominal durum sisteminin kaybı ve bunun sadece iki yönlü bir dava sistemine indirgenmesidir, yalın ve eğik. İkincil bir argüman, cinsiyet farklılaşması sistemi ile ilgilidir. Romanların sadece iki [cinsiyeti](#) vardır (eril ve dişil). Orta Hint-Aryan dilleri (MIA olarak adlandırılır) genellikle üç cinsiyete (eril, dişil ve nötr) sahipti ve bazı modern Hint-Aryan dilleri bugün bile bu eski sistemi koruyor.

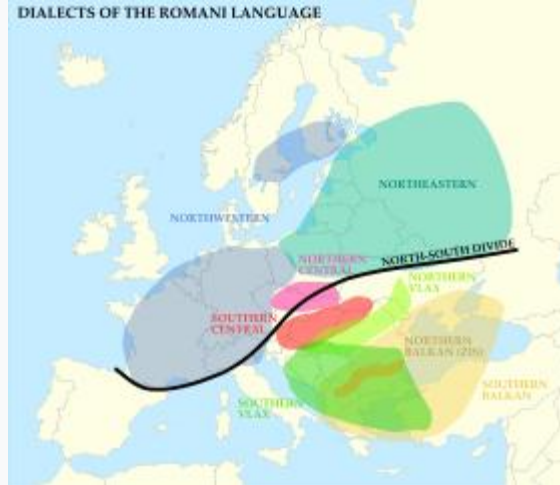
NIA'ya geçişe kadar nötr cinsiyet kaybının olmadığı tartışılmaktadır. Nötr isimlerin çoğu eril olurken, Prakritçe'deki nötr अग्नि (agni) gibi [birkaç](#) dişil, *Hintçe'de* dişil अग्नि (ag) ve Romanca'da jag *oldu* . Roman dili ve diğer NIA dilleri arasındaki dilbilgisel cinsiyet evrimindeki paralellikler, Romanca'nın atasının daha sonraki bir döneme, hatta belki de onuncu yüzyıla kadar Hint alt kıtasında kaldığını gösteren kanıt olarak gösterildi.

[Romanların atalarının kim olduğunu veya onları Hindistan alt kıtasından](#) göç etmeye neyin motive ettiğini netleştirecek tarihsel bir kanıt yok , ancak çeşitli teoriler var. Yunancanın [ve](#) daha az ölçüde [Ermeni](#) ve [İran dillerinin](#) ([Farsça](#) gibi) etkisi , Güney Asya'dan ayrıldıktan sonra [Anadolu'da](#) , Ermeni dağılıklarında/Kafkasya'da uzun süre kaldığına işaret eder .

On üçüncü yüzyılın ilk yarısında başlayan Avrupa'nın Moğol istilası, batıya doğru bir başka göçü tetikledi . Romanlar [Avrupa'ya](#) geldi ve daha sonra diğer kıtalara yayıldı. Dağınık Roman grupları arasındaki büyük mesafeler, yerel topluluk ayrımlarının gelişmesine yol açtı. Farklı yerel etkiler, modern dili büyük ölçüde etkilemiş ve onu bir dizi farklı (başlangıçta yalnızca bölgesel) lehçelere ayırmıştır.

Bugün Roman, 42 Avrupa ülkesinde küçük gruplar tarafından konuşulmaktadır. ^[34] [İngiltere'deki Manchester Üniversitesi'ndeki](#) bir proje , birçoğu yok olmanın eşiğinde olan Roman lehçelerini ilk kez transkript ediyor. ^[34] ^[güncellenmesi gerekiyor]

lehçeler

Roman dilinin lehçeleri

[Günümüz Roman lehçeleri](#), [Anadolu'dan](#) ayrılmalarından bu yana biriken kelime dağarcığının yanı sıra [farklı sesbilimsel evrim](#) ve gramer özellikleriyle farklılaşır. Pek çok Roman artık bu dili konuşmuyor veya yerel dilden Romanca kelime dağarcığının eklenmesiyle çeşitli yeni [iletişim dilleri konuşmuyor](#).

Lehçe farklılaşması, Romanların 14. yüzyıl ve sonrasında Balkanlar'dan dağılımları ve 16. ve 17. yüzyıllarda Avrupa'nın çeşitli yerlerine yerleşmeleriyle başlamıştır. ^[35] En önemli iki farklılaşma alanı, güneydoğu (kuzey Balkanlar'ın merkez üssü ile) ve batı-orta Avrupa'dır (merkez üssü Almanya ile). ^[36] Merkezi lehçeler , gramer paradigmalarındaki s'yi h ile değiştirir . ^[35] Kuzeybatı lehçeleri j- ekler , *ndr'yi* r'ye basitleştirir , -*ipen* / -*iben* adlandırıcısında n'yi tutar , ve geçişsiz sıfatlarda geçmiş zaman sıfatını kaybeder (*gelo* , *geli* → *geljas* 'he/she gitti'). ^[35] Diğer izoglosslar (özellikle demonstratives, 2/3pl tamlayıcı uyum işaretleri, ödünç fiil işaretleri) Balkan, Vlach, Orta, Kuzeydoğu ve Kuzeybatı lehçelerine bölünmeyi motive eder. ^[35]

Matras (2002, 2005), Roman lehçelerinin, yeniliklerin uzayda yayılmasına dayanan bir coğrafi sınıflandırma teorisini savundu. Bu teoriye göre, Erken Romanca (Bizans İmparatorluğu'nda konuşulduğu gibi), 14-15. yüzyıllarda Roma'nın nüfus göçleri yoluyla batı ve Avrupa'nın diğer bölgelerine getirildi.

Bu gruplar, 16. ve 17. yüzyıllarda çeşitli Avrupa bölgelerine yerleşti ve çeşitli iletişim dillerinde akıcılık kazandı. O zaman, dalga benzeri desenlerde yayılan ve bugün tanık olunan lehçe farklılıklarını yaratan değişiklikler ortaya çıktı. Matras'a göre, iki büyük yenilik merkezi vardı: Batı Avrupa'da (Almanya ve civarı) doğuya doğru yayılan bazı değişiklikler ortaya çıktı; diğeri Wallachian bölgesinde ortaya çıktı ve batıya ve güneye yayıldı. Ek olarak, birçok bölgesel ve yerel izoglos oluştu ve bu da karmaşık bir dil sınırları dalgası yarattı. Matras, *j-* in *aro* > *jaro* 'egg' ve *ov* > *jov*'un *protezine işareti ediyor* batıdan doğuya yayılmanın tipik örnekleri olarak 'he' ve tipik bir doğudan batıya yayılma olarak *bijav* > *abijav*'da *protez a-* eklenmesi . Vardığı sonuç, lehçe farklılıklarının farklı göç dalgalarının bir sonucu olarak değil, yerinde oluştuğudur. ^[36]

Bu sınıflandırmaya göre lehçeler şu şekilde ayrılır:

- Batı ve kuzey Avrupa, güney İtalya ve İber yarımadasındaki [Kuzey Roman lehçeleri](#) ^[37]
- Güney [Polonya](#) , [Slovakya](#) , [Macaristan](#) , [Karpas Ruthenia](#) ve güneydoğu [Avusturya'dan Orta Roman lehçeleri](#) ^[37]
- Karadeniz kıyı lehçeleri dahil [Balkan Roman lehçeleri](#) ^[37]
- [Vlax Romani lehçeleri](#) , esas olarak tarihi Eflak ve Transilvanya bölgeleriyle ilişkilidir, Avrupa çapında ve ötesinde çeşitli bölgelerde göçmenlerle ^[37]

[SIL Ethnologue](#) aşağıdaki sınıflandırmaya sahiptir:

- [Balkan Romani](#)
 - Arlija
 - Zambazi
 - Kalaycılar Romanca
- [Kuzey Romanca](#)
 - [Baltık Romani](#)
 - Estonya Romani
 - Letonca Romani (Letonca Romani)
 - Kuzey Rus Romani
 - Polonya Romani
 - Beyaz Rus Roman
 - [Karpas Romani](#) (Orta Roman)
 - Doğu Slovakça Roman
 - Moravya Romani
 - Batı Slovakça Roman
 - [Fin Kalo Romani](#)
 - [Sinte Romanca](#)
 - Abruzzesi
 - Sırp Romani
 - Sloven-Hırvat Romani
 - [Galce Romani](#)
- [Vlaks Romanca](#)
 - Churari (Churaricko, Elekçiler)
 - Doğu Vlax Romani (Bisa)
 - Gagar
 - Grekurja (Yunanca)
 - [Kalderash](#) (Bakır ustası, Kelderashicko)
 - Lovari (Lovaricko)
 - Machvano (Machvanmcko)
 - Kuzey Arnavutça Roman
 - Yerleşik Bulgaristan Roman
 - Yerleşik Romanya Roman
 - Sırp-Boşnakça Roman
 - Güney Arnavut Romani
 - Ukrayna-Moldavya Romani
 - Zagundzi

Bir dizi makalede (1982'den başlayarak), Marcel Courthiade farklı türde bir sınıflandırma önerdi. Fonolojik ve dilbilgisel değişim kriterlerini kullanarak, birbirini izleyen üç genişleme katmanında Roman dilinin diyalektik çeşitliliğine odaklanır. Ağızların ortak dil özelliklerini bularak, birinci tabakadan (13. yüzyıl Anadolu Romanlarına en yakın ağızlar) ikinci ve üçüncü tabakaya kadar olan tarihsel evrimi sunar. [Ayrıca, Roman olmayan bir dile \(normalde Para-Romani olarak anılır\) aşılanmış yalnızca bir Romanca kelime dağarcığına sahip olanları "pogadialects" \(\[Büyük Britanya'nın Pogadi\]\(#\) lehçesinden sonra\) olarak adlandırır .](#)

Bazı lehçe farklılıkları tablosu:

ilk katman	ikinci katman	üçüncü katman
<i>phirdom, phirdyom phirdyum, phirjum</i>	<i>phirdem</i>	<i>phirdem</i>
<i>guglipe(n)/guglipa guglibe(n)/gugliba</i>	<i>guglipe(n)/guglipa guglibe(n)/gugliba</i>	<i>guglimolar</i>
<i>pani khoni kuni</i>	<i>pai, payi khoi , khoyi kui, kuyi</i>	<i>pai, payi khoi , khoyi kui, kuyi</i>
<i>chib</i>	<i>shib</i>	<i>shib</i>
<i>jeno</i>	<i>zheno</i>	<i>zheno</i>
<i>po</i>	<i>po/mai</i>	<i>mai</i>

İlk katman en eski lehçeleri

içerir: *Mečkari* ([Tiran](#)), *Kabuži* ([Korça](#)), *Xanduri* , *Drindari* , *Erli* , *Arli* , *Bugurji* , *Mahazeri* ([Pristine](#)), *Ursari* (*Ric hinari*), *Spoitori* ([Xoraxane](#)), *Karpatichi* , *Polska Roma* , *Kaale* ([Finlandiya'dan](#)), *Sinto-manush* ve sözde [Baltık](#) lehçeleri.

İkincisinde *Čergari* ([Podgorica'dan](#)), *Gurbeti* , *Jambashi* , *Fichiri* , *Filipiži* ([Agia](#) Varvara'dan) vardır.

Üçüncüsü, *Kalderash* , *Lovari* , *Machvano* dahil olmak üzere Çingene lehçelerinin geri kalanını içerir .

Karışık diller

Ana madde: [Para-Romani](#)

Bazı Romanlar , aşağıdakiler dahil olmak üzere (esas olarak Roman [sözcük öğelerini](#) koruyarak ve ikinci dil gramer yapılarını benimseyerek) [karma diller geliştirmiştir](#):

- [Kuzey](#) Avrupa'da
 - [Angloromani](#) (İngiltere'de)
 - [İskoç Cant](#) (Ova İskoçya'da)
 - [Scandoromani](#) (Norveç ve İsveç'te)
- [İber](#) Yarımadası ve [Fransa'da](#) :
 - [Erromintxela](#) ([Bask Ülkesinde](#))
 - [Caló](#) ([Portekiz](#) ve [İspanya'da](#)).
 - [Manouche](#) (Fransa'daki Sinte Romani'nin bir çeşidi ve İspanya'dan İtalya'ya kadar olan Akdeniz sınırları)
- [Güneydoğu](#) Avrupa'da
 - [Romano-Yunanca](#)

- [Romano-Sırp](#)
- Kafkasya'da ([Ermenistan](#))
- [Lomavren](#)

Coğrafi dağılım

Romani, neredeyse yalnızca Avrupa'da (göçmen nüfus dışında) konuşulan tek Hint-Aryan dilidir. ^[38]

Romanca konuşanların en yoğun olduğu yerler [Romanya'da](#) bulunur . ^[kaynak belirtilmeli] Romanca konuşanların tam sayısı için güvenilir rakamlar olmamasına rağmen , [Avrupa Birliği'nin](#) en büyük azınlık dili olabilir ^[gelincik kelimeler] , ^[alıntı gerekli]

Durum

Ayrıca bakınız: [Roman dili standardizasyonu](#)

Dil, birçok ülkede azınlık dili olarak kabul edilmektedir. Şu anda dünyada Roman dilinin resmi dil olarak kullanıldığı tek yerler [Kosova Cumhuriyeti](#) ^[a] (sadece bölgesel, ulusal değil) ^[39] ve [Kuzey Makedonya'nın Üsküp](#) idari sınırları içindeki [Şuto Orizari Belediyesi](#)dir . Başkent.

Roman dilinde yayınlamaya yönelik ilk çabalar, iki savaş arası [Sovyetler Birliği'nde](#) ([Kiril alfabesi](#) kullanılarak) ve sosyalist [Yugoslavya'da](#) gerçekleştirilmiştir . ^[40] İncil'in bazı bölümleri ve seçmeleri [Roman dilinin birçok farklı biçimine çevrilmiştir](#) . ^[kaynak belirtilmeli] İncil'in tamamı [Kalderash Romani'ye](#) çevrilmiştir . ^[alıntı gerekli] ^[41]

Bazı geleneksel topluluklar, Roman dilinin kodlanmasına veya kamu işlevlerinde kullanılmasına karşı olduklarını ifade ettiler. ^[39] Bununla birlikte, ana akım eğilim standardizasyon yönünde olmuştur. ^[39]

Dilin farklı varyantları şu anda Roman nüfusunun yüksek olduğu ülkelerde (örneğin [Slovakya](#)) kodlanma sürecindedir. [Şu anda birleşik bir standart dilin](#) yaratılmasına yönelik bazı girişimler de var .

Sırbistan'da standartlaştırılmış bir Roman dili kullanılır ve Sırbistan'ın özerk Voyvodina eyaletinde Romani, kendi radyo istasyonlarına ve haber yayınlarına sahip, resmi olarak tanınan azınlık dillerinden biridir.

[Büyük bir Roman azınlığı](#) sahip bir ülke olan Romanya'da (toplam nüfusun %3,3'ü), ülkede konuşulan tüm lehçeler için birleşik bir Roman dili öğretim sistemi vardır. Bu öncelikle Roman çocuklara Roman dilinde öğretmek için Roman ders kitapları yapan [Gheorghe Sarău'nun çalışmalarının bir sonucudur](#). Orijinal Hint-Aryan sözcüklerini ve çeşitli lehçelerden gramer öğelerini seçerek saflaştırılmış, hafif [kuralcı bir dil öğretiyor](#). Telaffuz daha çok birinci tabakadaki lehçelerdeki gibidir. *Lehçelerde daha fazla varyant olduğunda*, *abyav* , *abyau* yerine *byav* gibi en eski formlara en çok benzeyen varyant seçilir .*akanak* yerine *akana* , *ashunav* veya *ashunau* yerine *shunav* , vb.

Hali hazırda kullanılmakta olan kelime dağarcığından yeni kelimeler türetmeye de çalışılır, örneğin *xuryavno* (uçak), *vortorin* (slayt kuralı), *palpaledikhipnasko* (geriye dönük), *pashnavni* (sıfat). *Vremea* (hava durumu, zaman), *primariya* (belediye binası), *frishka* (krem), *sfinto* (aziz, kutsal) gibi terimler de dahil olmak üzere, [Rumence'den](#) sürekli değişen bir dizi borçlanma vardır . [Hintçe](#) tabanlı [neolojizmler](#) arasında *bijli* (ampul, elektrik), *misal* (örnek), *chitro* bulunur.(çizim, tasarım), *lekipen* (yazıcılık), *printisarel* < "to print" gibi [İngilizce](#) kökenli neolojizmler de vardır.

Romani artık internette, bazı yerel medyada ve bazı ülkelerde eğitim dili olarak kullanılmaktadır. ^[38]

Ortografi

Ana madde: [Roman alfabeleri](#)

Tarihsel olarak, Roman dili yalnızca yazılmamış bir dildi; ^[38] örneğin, Slovak Romani'nin imlası ancak 1971'de kodlanmıştır. ^[42]

Şu anda Roman dilinde üretilen akademik ve akademik olmayan literatürün ezici çoğunluğu Latin tabanlı bir imla kullanılarak yazılmıştır. ^[43]

Standart olarak bir lehçe seçerek veya daha fazla lehçeyi birleştirerek birleşik bir Roman alfabesi ve standart bir Roman dili oluşturma önerileri başarılı olmadı - bunun yerine eğilim, her lehçenin kendi yazı sistemine sahip olduğu bir modele doğru. . ^[44] Ana dili konuşanlar arasında, bireysel yazarların baskın iletişim dilinin yazı sistemine dayalı bir imla kullanmaları için en yaygın kalıp : [Romanya'da Rumence](#) , Macaristan'da [Macarca](#) vb .

Farklılıkları göstermek için, tüm lehçelerde "Roman dili" anlamına gelen /romani tʃʰib/ ifadesi *románi csib* , *románi čib* , *romani tschib* , *románi tshiwi* , *romani tšiw* , *romeni tšiv* , *romanitschub* či rromani , olarak *yazılabilir* . *romani chib* , *rromani chib* , *romaji šjib* ^[26] vb.

Bununla birlikte, şu anda gözlemlenebilir bir eğilim, ana dili İngilizce olan kişiler tarafından çevrimiçi ve e-posta yoluyla kullanılmak üzere kendiliğinden geliştirilen, gevşek İngilizce ve Çekçe odaklı bir imlanın benimsenmesi gibi görünmektedir. ^[45]

fonoloji

Romani ses sistemi, Avrupa dilleri arasında oldukça sıra dışı değildir. En belirgin özellikleri, sessiz, sesli ve aspire edilmiş duraklar arasındaki üç yönlü karşıtlıktır: *ptk* *č* , *bdg* *dž* ve *ph* *th* *kh* *čh* , ^[45] ve bazı lehçelerde retroflex olarak gerçekleştirilen ikinci bir rhotic *řnin* varlığı [45]. *ɽ* veya *[ɽ]*, uzun bir tril *[r:]* veya küçük dil *[R]*. ^[45]

Aşağıdaki, Romani'nin temel ses envanteridir. Parantez içindeki ses birimleri yalnızca bazı lehçelerde bulunur:

Roman ünsüzleri ^[45]						Romanca ünlüler ^[45]			
	<u>dudak</u>	<u>alveolar</u>	<u>Posta. / Damak</u>	<u>Velar</u>	<u>gırtlak</u>		<u>Ön</u>	<u>Merkez</u>	<u>Geri</u>
<u>Burun</u>	<u>m</u>	<u>n</u>				<u>Kapat</u>	i		sen
<u>Durmak</u>	<u>p</u> p ^h	<u>t</u> t ^h		<u>k</u> k ^h	<u>g</u>	<u>Orta</u>	e		Ö
<u>Yarı kapantılı ünsüz</u>		<u>ts</u>	<u>tʃ</u> tʃ ^h			<u>Açık</u>		a	
<u>frikatif</u>	<u>f</u> <u>v</u>	<u>s</u> <u>z</u>	<u>ʃ</u> (<u>ʒ</u>)	<u>x</u>	<u>h</u>				
<u>yaklaşık</u>		<u>ben</u>	<u>ɟ</u>						
<u>rotik</u>		<u>ɽ</u> (ř)							

Doğu ve Güneydoğu Avrupa Roman lehçeleri genellikle ayırt edici veya alofonik, damak tadında ünsüzlere sahiptir. ^[45] Bazı lehçelerde ə veya i ünlüsü eklenir . ^[45] Ünlü uzunluğu Batı Avrupa Roman lehçelerinde genellikle belirgindir. ^[45] Temas dillerinden alınan krediler genellikle diğer yerel olmayan fonemlere izin verir. ^[45]

Romancanın muhafazakar lehçelerinde, bazı vurgulanmamış ekler (örneğin, seslendirme eki, ismin üzerine eklenen büyük/küçük harf sonları ve uzaklık zaman işareti) dışında son vurgu vardır. ^[45] Orta ve Batı Avrupa lehçeleri genellikle kelimedeki vurguyu daha erken değiştirmiştir. ^[45]

Slovak Romani gibi bazı çeşitlerde, bir kelimenin sonunda, sesli ünsüzler sessizleşir ve aspire edilenler aspirasyonu kaybeder. ^[25] Bazı örnekler:

yazılı biçim	tellaffuz	anlam
<i>gad</i>	[gat]	gömlek
<i>gada</i>	[gada]	gömlekler

ah !	[aḥ]	Dur!
açel	[atzel]	(o, o) durur

Sözlük

Romanca kelime	türkçe çeviri	etimoloji
pani	Su	Sanskritçe <i>pāṇīya</i> (पानीय), Hintçe <i>pānī</i> ile karşılaştırm (पानी)
maro	ekmek	Sanskritçe <i>maṇḍaka</i> (मण्डक) « ekmek türü » , karşılaştırm Sindhi <i>mānī</i> (ماني) « ekmek »
tato	ılık	Sanskritçe <i>tapta</i> (तप्त), Rajasthani <i>tātō</i> (तातो), Nepalce (तातो), Bhojpuri <i>tātal</i> (तातल) karşılaştırm
laz	utanç	Sanskritçe <i>lajjā</i> (लज्जा), Marathi <i>laz</i> (लाज), Nepalce (लाज) karşılaştırm
jakh	göz	Sanskritçe <i>akṣi</i> (अक्षि), karşılaştırm Gujarati <i>āṅkh</i> (આંખ), Nepali <i>āṅkhā</i> (आँखा), Bengalce <i>chokh</i> (চোখ)
çhuri	bıçak	Sanskritçe <i>kṣurī</i> (क्षुरी), Urdu <i>churī</i> ([[wikt:چھری چھری]] #Urdu چھری), Nepalce (छुरी) ile karşılaştırm
thud	Süt	Sanskritçe <i>dugdha</i> (दुग्ध), karşılaştırm Bundeli <i>dūdh</i> (दूध), Bengalce <i>dudh</i> (দুধ), Nepalce (दुध)
ham	Güneş	Sanskritçe <i>gharma</i> (घर्म) « ısı veya ter; Farsça گرم (garm) ile aynı kökten geliyor » , karşılaştırm Bhojpuri, Haryanvi <i>ghām</i> (घाम), Bengalce <i>ghām</i> (ঘাম), Nepalce (घाम)
phuv	toprak	Sanskritçe <i>bhūmi</i> (भूमि), karşılaştırm Hintçe <i>bhū</i> (भू), Bengalce <i>bhūmi</i> (ভূমি), Nepalce (भूमि)
puç/el	sormak	Sanskritçe <i>pr̥cchati</i> (प्रच्छति), Urduca <i>puch'u</i> (پوچھو) karşılaştırm , bkz. Bengalce. <i>puchā</i> (পুছা), Nepalce (पुछर)
avgin	bal	Farsça <i>angabin</i> (انگبین)

<i>mol</i>	sarap	Farsça <i>mayis</i> (میس), Urduca <i>mul</i> (مے) karşılaştırın
<i>ambrol</i>	armut	Farsça <i>amrūd</i> (امروء)
<i>çerxai</i>	Yıldız	Farsça <i>čarx</i> (چرخ) « gökyüzü »
<i>xumer</i>	Hamur	Farsça <i>xameer</i> (خمیر)
<i>zumav/el</i>	denemek , tatmak	Farsça <i>āzmūdan</i> (آزمودن)
<i>rez</i>	asma	Farsça <i>raz</i> (رز)
<i>vordon / verdo</i>	araba	Oset <i>wærdon</i> (вæрдон)
<i>grast / graj</i> (kuzey)	at	Ermeni <i>grast</i> (գրաստ) « sumpter, üzgünüm at » karşılaştırm Bengali <i>ghora</i> (ঘোড়া)
<i>morthĩ</i>	deri	Ermeni <i>morth'i</i> (մորթի)
<i>cekat / çikat</i>	alin	Ermeni <i>cakatı</i> (ճակատ)
<i>pativ</i>	Onur	Ermeni <i>pativ</i> (պատիվ)
<i>khilāv</i>	Erik	Gürcü <i>kʰliavi</i> (ქლიავი)
<i>camla</i>	kestane	Gürcüce <i>tsabli</i> (წაბლო)
<i>grubo</i>	şişman	Slav, örneğin Polonya <i>pisliǫǵi</i>
<i>camcali</i>	kirpik	Gürcüce <i>tsamtsami</i> (წამწამი)
<i>drom</i>	yol	Yunan <i>drómos</i> (δρόμος)
<i>stad</i>	şapka	Yunan <i>skiádi</i> (σκιάδι)

<i>xoli / xolîn</i>	safra , öfke	Yunan <i>kholí</i> (χολή)
<i>zervo</i>	sol	Yunan <i>zervós</i> (ζερός)
<i>xin/el</i>	dışkılamak	Yunanca <i>khýnō</i> (χύνω) « boşaltmak »
<i>pùska</i>	silah	Slav <i>puska</i> (пушка)
<i>praxo</i>	toz , kül	Slav <i>prach / prah</i> (прах)
<i>vúlica</i>	sokak	Slav <i>ulica</i> (улица)
<i>kòšnica</i>	sepet	Bulgar <i>košnica</i> (кошница)
<i>gurùsa</i> (kuzey)	kuruş	Polonya grosz
<i>kaxni / kani</i>	tavuk	Çek kachna « ördek »
<i>raca</i>	ördek	Romen rată , Sloven ráca karšilaštirin
<i>màčka</i>	kedi	Slav mačka
<i>mangin / mandîn</i>	Hazine	Türk <i>mangır</i> « kuruş » , bir Tatar lehçesi aracılığıyla.
<i>bèrga</i> (kuzey)	dağ	Almanca Berg
<i>zenci</i> (<i>sinto</i>)	kirpi	almanca igel
<i>gàjza</i> (sinto)	keçi	Alemannic Alman Geiss

Morfoloji

Nominaller

Roman dilinde adlar isimler, sıfatlar, zamirler ve sayılardır. ^[25] Bazı kaynaklar makaleleri nominal olarak tanımlar.

Belirsiz artikel genellikle yerel iletişim dilinden ödünç alınır. ^[46]

Türler

General Romani, kelimenin tarihi kökenine dayanan ve tamamen farklı bir morfolojiye sahip iki sınıf itibari ile alışılmadık bir dildir. İki sınıf *kalıtsal* ve *ödünç alınmış* olarak adlandırılabilir, ^[25] ancak bu makale Matras (2006), ^[47] *ikeoclitic* ve *xenoclitic*'ten alınan isimleri kullanır. Bir kelimenin ait olduğu sınıf, sonundan bellidir.

Ikeoclitic

Birinci sınıf, eski Hint sözcük dağarcığıdır (ve bir dereceye kadar [Farsça](#), Ermenice ve Yunanca alıntı sözcükler). ^[25] Ikeoclitic sınıfı da sona göre iki alt sınıfa ayrılabilir. ^[47]

o/i ile biten adlar

Bu alt sınıftaki kelimelerin sonu erillerle -o, dişillerle -i şeklindedir ve ikinci son *d*, *t*, *n*, *l* den *d'*, *t'*, *ñ*, *l'*ye kadar olanın damaklaşmasını tetikler. ^[25]

Örnekler: ^[25]

- eril
 - o čhavo** - oğul
 - o cikno** - küçük
 - o amaro** - bizim (m.)
- dişil
 - e rakl'i** - Roman olmayan kız
 - e cikñi** - küçük (n > ñ değişikliğine dikkat edin)
 - e amari** - bizimki (ö.)

Sonu olmayan adlar

Bu alt sınıftaki tüm kelimelerin cinsiyeti ne olursa olsun sonu yoktur.

Örnekler: ^[48]

- eril
 - o phral/špal** - kardeş
 - o šukar** - güzel (m.)
 - o dat** - baba
- dişil
 - e fen** - kız kardeş
 - e šukar** - güzel (f.) - m ile aynı.
 - e daj** - anne

Xenoclitic

İkinci sınıf, [Avrupa dillerinden](#) alıntı kelimelerdir. ^{[25] [48] [49]} (Matras, yeni ödünç kelimelerin morfolojisinin Yunancadan ödünç alınabileceğini ekler.)

Ödünç alınan eril sonu -os, -is, -as, -us şeklindedir ve ödünç alınan dişil -a ile biter.

Slovak Romanca'dan örnekler: ^{[25] [48]}

- eril
 - o šustros** - kunduracı
 - o otobus** - otobüs
 - o učitel'is** - öğretmen (m.)
- dişil
 - e rokl'a/maijka** - gömlek
 - e oblaka/vokna** - pencere
 - e učitel'ka** - öğretmen (ö.) ([Slovakça](#) učitel'ka'dan)

Morfolojinin temelleri

Roman dilinde iki [gramer cinsiyeti](#) (eril/dişil) ve iki sayı (tekil/çoğul) vardır. ^[46]

Tüm adlar tekil veya çoğul olabilir. ^[50]

Vak'alar

İsimler sekiz durumdan herhangi biri için işaretlenmiştir; yalın , seslendirici , suçlayıcı , tamlayan , datif , konum belirten , ablatif ve araçsal . İlk üçü, ismin kendisindeki çekimlerle oluşturulur, ancak son beş, "dolaylı kök" olarak kullanılan, ismin ekine edatlar eklenerek işaretlenir. ^[25]

Vocative ve nominative, yalnızca köke bir sonek eklenerek üretildikleri için durum sisteminin ^[51] biraz "dışındadır" .

Örnek: ikeoclitic türlerin tekil eril seslendirmesinin son eki **-eja'dır** . ^{[52] [53]}

- **čhaveja!** - sen, oğlum (veya oğlum)!
- **cikneja!** - sen, küçüğüm!
- **frala!** - abi!

Eğik durumlar cinsiyeti veya türü dikkate almaz: *-te / -de* (yer belirleme), *-ke / -ge* (datif), *-tar/-dar* (ablatif), *-sa(r)* (enstrümantal ve komitatif) ve *-ker- / -ger-* (genitif). ^[46]

Örnek: o/i bitiş adlarının sonları aşağıdaki gibidir:

	sg. nom.	sg. acc.	sg. voc.	pl. nom.	pl. acc.	pl. voc.
'erkek' (eril)	čhav-o	čhav-es	čav-a	čhav-e	čav-en	čhav-eja
'kadın' (dişil)	řomn-i	řomn-ja	řomn-ja	řomn-ja	řomn-jen	řomn-ale

Örnek: devralınan tüm kelimeler için eril çoğul için dolaylı kök soneki *-en* , ^{[51] [54]} dative soneki *-ke* . ^{[55] [56]}

- **o kozaro** - mantar
- **kozaren** - dolaylı kök (suçlayıcı(accusative) olarak da kullanılır)
- **Ňila phiras kozarenge.** – Yazın mantara gidiyoruz (mantar toplama anlamında)

Farklı şekilde azalan ve diyalektik varyasyon gösteren birçok isim çekim sınıfı vardır. ^[46]

Slovak Romani de şu sekiz isim durumunu kullanır: ^[57]

- nominative
- vocative
- accusative
- dative
- locative
- ablative
- instrumental
- genitive

Sıfatlar ve makale gibi konuşma parçaları, bir kelimedenden önce nitelik olarak işlev gördüklerinde, yalnızca yalın ve dolaylı/eğik bir durum biçimi arasında ayrım yapar. ^[58] Çeşitlerin çoğunun koruduğu Erken Roman sisteminde, reddedilebilir sıfatlar *-o* (eril *-o* , dişil *-i*) ile *biten isimlere benzer yalın sonlara sahiptir, ancak erilde -e , dişilde -a* eğik sonlar vardı . *-e* sonu cinsiyetten bağımsız olarak aynıydı. Atempatik olarak adlandırılan sıfatlar , eril ve *dişilde -o* ve *-a yalın biçimlerine sahiptir* çoğul olarak; eğik, önceki grupla aynı sonlara sahiptir, ancak önceki gövde *-on-* ögesinin eklenmesiyle değişir . ^[59]

Sözleşme

Romani, baş isimle uyumlu olan tamlamanın tipik Hint-Aryan modelini gösterir.

Örnek vermek:

- *čhav-es-ker-o phral* - 'çocuğun erkek kardeşi'
- *čhav-es-ker-i phen* - 'çocuğun kız kardeşi'. ^[46]

Sıfatlar ve belirli artikel, değiştirdikleri isimle uyum gösterir.

Örnek vermek:

- *mir-o dad* - 'babam'
- *mir-i daj* - 'annem'. ^[46] ^[60]

Fiiller

Roman türevleri oldukça sentetik ve kısmen aglutinatiftir. Bununla birlikte, son gelişmelere karşı da duyarlıdır - örneğin, genel olarak, Slav ülkelerindeki Romanlar, üretken [aktionsart](#) morfolojisinin benimsendiğini gösterir. ^[61]

Fiilin özü sözcük köküdür, fiil morfolojisi eklidir. ^[61]

Fiil kökü (türetme belirteçleri dahil) kendi başına mükemmel olmayan bir görünüme sahiptir ve mevcut veya dilek kipidir. ^[46]

Türler

Nominallere benzer şekilde, Romanca fiiller birkaç sınıfa aittir, ancak nominallerin aksine, bunlar tarihsel kökene dayanmaz. Bununla birlikte, ödünç alınan fiiller, yine, kökeni Yunanca olan belirli sonlarla tanınabilir. ^[61]

Düzensiz fiiller

Bazı kelimeler düzensizdir, örneğin *te jel* - olmak.

Sınıf I

Sonraki üç sınıf, 3. tekil şahıs ekiyle tanınır.

I., ^[25] ^[62] adlı birinci sınıf, 3. tekil şahısta *-el* ekine sahiptir .

Örnekler, 3 adet. bkz: ^[62]

- *te kerel* - yapmak
- *te šunel* - duymak
- *te dikhel* - görmek

Sınıf II

^[1], ^[25] ^[62] olarak adlandırılan ikinci kategorideki kelimeler 3. tekil şahısta *-l* ekine sahiptir .

Örnekler, 3 adet. bkz: ^[62]

- *te džal* - gitmek
- *te ladžal* - utanmak, utanmak.
- *te asal* - gülmek
- *te paʔal* - inanmak
- *te hal* - yemek

Sınıf III

Üçüncü sınıftaki tüm kelimeler anlamsal olarak nedensel edilgendir. ^[63]

Örnekler: ^[64]

- *te sikhʔol* - öğrenmek
- *te labol* - yakmak
- *to mardʔol* - dövülmek
- *te pašʔol* - yalan söylemek

Ödünç fiiller

Diğer dillerden ödünç alınan fiiller, *-iz-* , *-in-* ve *-is-* dahil olmak üzere Yunanca zaman/görünüş son eklerinden alınan eklerle işaretlenir . ^[46]

Morfoloji

Roman fiilinde tekil ve çoğul olmak üzere üç kişi ve iki sayı vardır. Eril ve dişil arasında sözlü bir ayrım yoktur.

Roman zamanları, yalnızca şimdiki zaman, gelecek zaman, iki geçmiş zaman (mükemmel ve kusurlu), şimdiki veya geçmiş koşullu ve şimdiki zaman kipidir.

Lehçeye bağlı olarak, *-a* son eki şimdiki zamanı, geleceği veya koşulluyu belirtir. ^[46] Kök ses bilgisi, değerlik ve anlambilim tarafından belirlenen birçok tamlama eki vardır: örneğin *ker-d-* 'did'. ^[46]

Biri tamlayıcı olmayan fiiller için, diğeri de tamlayıcı fiiller için olmak üzere iki takım kişisel çekim eki vardır. ^[46] [Orta Hint-Aryan'dan](#) devam eden tam olmayan kişi ekleri şunlardır: ^[46]

Tam olmayan kişisel son ekler (Non-perfective personal suffixes)			
	1	2	3
sg.	<i>-av</i>	<i>-es</i>	<i>-el</i>
plr.	<i>-as</i>	<i>-en</i>	

Bunlar ünsüz ve ünlü son kökleri için biraz farklıdır (örn . *xa-s* 'yemek', *kam-es* 'isteyin'). ^[46]

Geç Orta Hint-Aryan [enklitik](#) zamirlerinden türetilen tamamlama ekleri şunlardır:

Mükemmellik kişisel ekleri (Perfective personal suffixes)			
	1	2	3
sg.	<i>-om</i>	<i>-al / -an</i>	<i>-as</i>
pl.	<i>-am</i>	<i>-an / -en</i>	<i>-e</i>

Fiiller ayrıca *-as / -ahi / -ys / -s* uzaklık son ekini alabilir . ^[46] Tamamlayıcı olmayan fiillerde bu, kusurlu, alışılmış veya koşullu fiilleri belirtir. ^[46] Mükemmeliyetçi ile, bu, mükemmelliği veya karşı-olgusal olanı işaret eder . ^[46]

Sınıf I

Te kerel kelimesinin şimdiki zaman kipinin bütün şahısları ve sayıları ^[65]

	sg	pl
1.ps	<i>me kerav</i>	<i>amen keras</i>

2.ps	<i>tu keres</i>	<i>tümen keren</i>
3.ps	<i>jov kerel</i>	<i>jon keren</i>

Aynı kelimenin çeşitli zamanları, tümü 2. tekil şahıs. ^[25]

- şimdiki - *tu keres*
- gelecek - *tu ka keres*
- geçmiş kusurlu = şimdiki koşullu - *tu kerehas*
- geçmiş mükemmel - *tu kerd'al* (*ker + d + 'al*)
- geçmiş koşullu - *tu kerd'alas* (*ker + d + 'al + as*)
- şimdiki zorunluluk - *ker!*

Sınıf II

Te pa'al kelimesinin geniş zaman kipinin tüm kişileri ve sayıları ^[65]

	sg	pl
1.ps	<i>me pa'av</i>	<i>amen pa'as</i>
2.ps	<i>pa'as</i>	<i>tümen pa'an</i>
3.ps	<i>jov pa'al</i>	<i>jon pa'an</i>

Te chal kelimesinin çeşitli zamanları , tümü 2. tekil şahısta. ^[25]

- şimdiki - *tu dzas*
- gelecek - *tu dzaha*
- geçmiş kusurlu = şimdiki koşullu - *tu dzahas*
- past perfect - *tu dza'om* (düzensiz - *tu pa'as*'ın düzenli biçimi *tu pa'a'om'dur*)
- geçmiş koşullu - *tu dza'ahas*
- şimdiki zorunluluk - *dza'a!*

Sınıf III

te paš'ol kelimesinin şimdiki zamanının tüm kişileri ve sayıları . ^[25] Bu grup için tipik olan -uv- ekine dikkat edin .

	sg	pl
1.ps	<i>me paš'uvav</i>	<i>amen paš'uvav</i>
2.ps	<i>tu paso</i>	<i>tümen paš'fon</i>
3.ps	<i>jov paš'ol</i>	<i>jon paš'on</i>

Aynı kelimenin çeşitli zamanları, hepsi yine 2. tekil şahısta. ^[25]

- şimdiki - *tu paš'os*
- gelecek - *tu paš'a*
- geçmiş kusurlu = şimdiki koşullu - *tu paš'as*
- geçmiş mükemmel - *tu paš'il'al* (*paš'* + *il* + *'al*)
- geçmiş koşullu - *tu paš'il'alas* (*paš'* + *il* + *'al* + *as*)
- mevcut zorunluluk - *paš'uv!* ^[66]

Değerlik

Değerlik belirteçleri, fiil köküne, değeri artırmak veya azaltmak için eklenir. ^[46] En çok hangi işaretleyicilerin kullanıldığına dair diyalektik farklılıklar vardır; ortak değerlik artırıcı belirteçler *-av-* , *-ar-* ve *-ker'dir* ve ortak değerlik azaltıcı belirteçler *-jov-* ve *-áv-* . ^[46] Bunlar aynı zamanda isimlerden ve sıfatlardan fiil türetmek için de kullanılabilir. ^[46]

Sözdizimi

Roman sözdizimi çoğu Hint-Aryan dilinden oldukça farklıdır ve [Balkan dillerine](#) daha çok benzerlik gösterir . ^[60]

Šebková ve Žlnayová, Slovakça Romani'yi tanımlarken, Romanca'nın özgür bir kelime düzeni dili olduğunu ^[25] ve Çekçe'ye benzer şekilde tema-kelime yapısına izin verdiğini ve Doğu Slovakya'daki bazı Roman lehçelerinde cümlelerin sonuna fiil koyun.

Ancak, Matras bunu daha ayrıntılı olarak açıklar. ^[67] Matras'a göre, Romani'nin çoğu lehçesinde Romani, zıt cümlelerde [SVO sıralaması](#) ve [tematik cümlelerde VSO](#) sıralaması ile bir [VO dilidir](#) . ^[60] Bazı lehçelerde fiil sonuna koyma eğilimi Slav etkisidir.

Slovak Romanca'dan örnekler: ^[68]

- *Odi kuci šil'al'i* . - Bu fincan soğuk.
- *Oda šil'al'i kuci* . - Bu soğuk bir bardak.

Cümleler genellikle [sonludur](#) . ^[60] [Görecelileştirici](#) *kaj* tarafından getirilen görelî tümceler ertelendi. ^[60] Olgusal ve olgusal olmayan karmaşık tümceler ayırt edilir. ^[60]

Modern zamanlarda Romanlar

Romani, İngilizce'ye *pal* (sonuçta Sanskritçe *bhrātar* "kardeş" ^[69] 'dan gelir) ve *nark* "muhabir" (Romani *nāk* "burun" ^[69] dan) gibi birkaç kelime ödünç vermiştir . Genel İngiliz argosundaki diğer Roman sözcükleri *gadgie* (adam), ^[70] *shiv* veya *chiv* (bıçak). ^[alıntı gerekli] Kentsel İngiliz argosu, bazı kelimelerin standart İngilizce sözlüğüne kabul edilmesiyle birlikte artan bir Roman etkisi seviyesi gösterir (örneğin, varsayılan bir Anglo-Romani kelimesinden gelen *chav* , ^[70] lehçelerin çoğunda "küçük çocuk" anlamına gelir). ^[kaynak belirtilmeli] Dünyanın farklı yerlerinde konuşulan Romanca'nın tek bir Roman lehçesi ile birbirine bağlanması için yeni nesil Romancaya Vlach-Romani'yi öğretmek ve alıştırmak için çabalar vardır. Hindistan Roman Araştırmaları Enstitüsü, [Chandigarh](#) , 1970'lerde *Roma* dergisi aracılığıyla birkaç Roman dili dersi yayınladı . ^[71] [Ara sıra Hintçe](#) gibi diğer [Hint-İran dillerinden](#) ödünç alınan sözcükler , Urduca'dan gelen *cushy* gibi yüzey benzerlikleri (ortak bir kök nedeniyle) nedeniyle yanlışlıkla Romani olarak etiketlenir (kendisi [Farsça'dan bir alıntıdır](#) . *khuš*) "mükemmel, sağlıklı, mutlu" anlamına gelir. ^[69]

Ayrıca bkz .

- [Balkan Romani](#)
- [Bohem Romanca](#)
- [Karpāt Romani](#)
- [Fin Kalo dili](#)
- [Laiuse Roman dili](#)
- [Lotegorisch](#)
- [Roman alfabeleri](#)
- [Roman dili standardizasyonu](#)
- [Zargari Romanca](#)

Notlar

1. [^ Kosova'nın siyasi statüsü tartışmalıdır. 2008 yılında Sırbistan'dan tek taraflı olarak bağımsızlığını ilan eden Sırbistan, 97 BM üye devleti tarafından resmi](#) olarak bağımsız bir devlet olarak tanınır (diğer 15 ülke bir noktada onu tanır, ancak daha sonra tanımayı geri çeker), Sırbistan ise kendi egemen topraklarının bir parçası olduğunu iddia etmeye devam eder. .

Referanslar

1. [^ Roman Projesi: Sayılar ve dağılım](#) , Manchester Üniversitesi
2. [^ Roman dili , Ethnologue'da](#) (19. baskı, 2016)
3. <https://www.bundeskanzleramt.gv.at/dam/jcr:ff7ca8f3-477f-4a6b-88e3-bf4c436490e1/LanguagesCharter.pdf> [[cizgi URL PDF](#)]
4. [^Yukarı atla:abcde fghij "148 No'lu Antlaşma - Bölgesel veya Azınlık Dilleri için Avrupa Şartı için Çekinceler ve Bildiriler"](#).
5. [^ "Lev 1381 2010"](#) .
6. [^ "Kielilainsäädäntö"](#) .
7. [^ "Regional- und Minderheitensprachen"](#) (PDF) (Almanca). Berlin: Federal İçişleri Bakanlığı. 2008. 3 Nisan 2012 tarihinde [kaynağından](#) (PDF) arşivlendi . 2012-08-12 alındı .
8. [^ "Macaristan'daki Ulusal ve Etnik Azınlıklar"](#) (PDF) . Macaristan Hakkında Gerçekler (Macarca). [Orijinalinden](#) (PDF) 2017-10-11 tarihinde arşivlendi . 2015-12-23 alındı .
9. [^ "Kosova'da Azınlık Dil Haklarının Değerlendirilmesi"](#) (PDF) . [Sapientia Üniversitesi](#) . 14 Aralık 2020 alındı .
10. [^ "Hosgeldin erkende talen heeft Nederland?"](#) . 11 Ocak 2016.
11. [^ Yerel Yönetim ve Modernizasyon Bakanlığı \(4 Haziran 2018\). "Nasjonale minoriteter" \[Ulusal azınlıklar\]. regjeringen.no \(Norveççe\). Norveç Devlet Güvenlik ve Hizmet Teşkilatı . 2019-04-08 alındı .](#)
12. [^ "Minoritetsspråk - Institutet för språk ve folkminnen"](#) .
13. [^ Oxford Living Sözlüklerinde "Romanca"](#)
14. [^ Merriam-Webster's Dictionary'de "Romanca"](#)
15. [^ Cambridge Advanced Learner's Dictionary'de "Romanca"](#)
16. [^ Laurie Bauer, 2007, The Linguistics Student's Handbook , Edinburgh](#)
17. [^ Collins İngilizce Sözlüğünde Romanlar ; Dictionary.com'da Romanlar _](#)
18. [^ "Roman \(alt grup\)" . SIL Uluslararası . Erişim tarihi: 15 Eylül 2013 .](#)
19. [^ "Roman, Vlach" . SIL Uluslararası . Erişim tarihi: 12 Ağustos 2012 .](#)
20. [^ "Roman, Balkan" . SIL Uluslararası . Erişim tarihi: 12 Ağustos 2012 .](#)
21. [^ "Roman, Sinte" . SIL Uluslararası . Erişim tarihi: 12 Ağustos 2012 .](#)
22. [^ Matras \(2006\)](#) "Avrupa'nın bazı bölgelerinde, özellikle batı kenarlarında (İngiltere, İber yarımadası, İskandinavya), Romanca konuşan topluluklar, çoğunluk dili lehine kendi dillerinden vazgeçtiler, ancak bir grup içi kod.Bu tür kodlar, örneğin Angloromani (İngiltere), Caló (İspanya) veya Rommani (İskandinavya) genellikle Para-Romani çeşitleri olarak adlandırılır."
23. [^ Hübschmannová, Milena \(1993\). Šaj pes dokaveras - Múzeme se domlúvit . Olomouc: Pedagogická fakulta YUKARI Olomouc: s. 23. ISBN 80-7067-355-9 . \(Çek\)](#)
24. [^ Hancock, Ian \(1997\). "Romanca terimler sözlüğü" \(PDF\) . Amerikan Karşılaştırmalı Hukuk Dergisi . \[Oxford Üniversitesi Yayınları\]\(#\) . 45 \(2\): 329-344. doi : 10.2307/840853 . JSTOR 840853 .](#)
25. [^Yukarı atla:abcde fghijklmnopqr Šebková, Hana; Žlnayová, Edita \(1998\). Nástin mluvnice slovenské romštiny \(pro pedagogické účely\) 2016-03-04Wayback Machinearşivlendi . Ústí nad Labem: Pedagogická fakulta Univerzity J.E. Purkyně v Ústí nad Labem: s. 4.ISBN80-7044-205-0 . "V 18. století bylo na základě komparativních výzkumů jednoznačně prokázáno, že romštiny patří do indoevropské jazykové rodiny a že je jazykem novindoevropským srovnatelným jako "18. yüzyılda, Roma'daki kesin çalışma dayalı olarak, karşılaştırmalı olarak kanıtlandı. Avrupa dil ailesi ve Yeni Hint dilidir"\]](#)
26. [^ Marcel Courthiade, "Ek İki. Kannauz on the Ganj, Romani halkının beşiği", Donald Kenrick, Çingeneler: Ganj'dan Thames'e \(Hatfield: University of Hertfordshire Press, 2004\), 105.](#)
27. [^ Schrammel, Barbara; Halwachs, Dieter W. \(2005\). "Tanıtım". Genel ve Uygulamalı Roman Dilbilimi - 6. Uluslararası Roman Dilbilimi Konferansından Bildiri Kitabı \(München: LINCOM\): s. 1. ISBN 3-89586-741-1 .](#)
28. [^Yukarı atla:abcde fghijklmnopqr Matras \(2006, Tarih\)](#)
29. [^ Matras \(2002 , s. 48\). "Yine de Romani ve Domari arasındaki dilbilgisel benzerlikler çarpıcıdır: Katman ii eklerinin sentezlenmesi, geçmiş zaman için yeni uyum işaretlerinin ortaya çıkması, çoğulda cinsiyet işaretlemesinin nörleştirilmesi ve eğik durumun bir suçlayıcı olarak kullanılması. "](#)
30. [^ Matras \(2006 , s. \[\[sayfa gerektirir\]\(#\) \] \) . "İki dilin morfolojisi diğer açılardan benzer: Her ikisi de fiildeki eski mevcut çekimi \(Domari kar-ami 'yapıyorum'\) ve eğik nominal durumun ünsüz sonlarını \(Domari mans-as 'man.OBL\) korur. ', mans-an 'men.OBL'\) ve her ikisi de ikincil \(Katman II\) vaka sonlarının aglutinasyonunu gösterir \(Domari mans-as-ka 'erkek için'\).Bu nedenle Romani ve Domari'nin aynı ata deyimi ve yalnızca Hint alt kıtasından ayrıldıktan sonra ayrıldı."](#)
31. [^ "Domari nedir?" . Manchester Üniversitesi . 2008-07-23 alındı .](#)
32. [^ "Romanların kökenleri ve kimliği üzerine" . 2011-07-17 tarihinde kaynağından arşivlendi . 2008-07-23 alındı .](#)
33. [^ Hancock, Ian \(2007\). "Roman Kökenleri ve Kimlik Üzerine" . RADOc.net . 2011-07-17 tarihinde kaynağından arşivlendi .](#)
34. [^Yukarı atla:ab "Çingene, Roman ve Gezgin Başarıları". Etnik Azınlık Başarıları. 2009-06-08 tarihinde kaynağından arşivlendi. Erişim tarihi: 12 Ağustos 2012.](#)
35. [^Yukarı atla:abcde Matras \(2006, Lehçe çeşitliliği\)](#)
36. [^ Norbert Boretzky: Açıklama Dialektatlas des Romani. Wiesbaden: Harrassowitz, 2004 s. 18–26](#)
37. [^Yukarı atla:abcde Matras, Yason \(2005\). Schrammel, Barbara; Halwachs, Dieter W.; Ambrosch, Gerd \(ed.\). "Roman lehçelerinin sınıflandırılması: Bir coğrafi-tarihsel perspektif" \(PDF\). Genel ve Uygulamalı Roman Dilbilimi - 6. Uluslararası Roman Dilbilimi Konferansından Bildiri. LINCOM. Erişim tarihi : 14 Eylül 2013.](#)
38. [^Yukarı atla:abcde Matras \(2006, Tanımlar\)](#)
39. [^ Kosova Anayasası : \[1\] \(PDF; 244 kB\), sayfa 8](#)
40. [^ Kamusella, T. Orta Avrupa Tarihi ve Siyasetinde Dil: cuius regio, eius religio Kuralından cuius regio, eius lingua? Küreselleşme Çalışmaları Dergisi . Cilt 2, Sayı 1, Mayıs 2011 \[2\]](#)
41. [^ Öm . "E ROMALI BIBLIA 2020 \(KöLDöRIHKO\) — Matei 1 — O lill la vicako le Isusohko Xristostosoheko" . Küresel İncil . 2021-11-23 alındı .](#)

42. [^ Šebková, Hana; Žinayová, Edita \(1998\). *Nástin mluvnice slovenské romštiny \(pro pedagogické účely\)*. 2016-03-04 tarihinde \[Wayback Machine sitesinde arşivlendi\]\(#\). Ústí nad Labem: Pedagogická fakulta Univerzity JE Purkyně v Ústí nad Labem: s. 4. ISBN 80-7044-205-0 . "U nás k tomu došlo v roce 1971, kdy jazyková komise při tehdy mevcut olan Svazu Cikánů-Romů \(1969–1973\) přijala závaznou písemnou normu slovenského dialektu romštiny."](#)
43. [^Yukarı atla:^{ab} Matras 2002](#), s. ^{[[sayfa gerektii](#)]}.
44. [^ Matras, Yaron \(11 Mart 2005\). "*Romanların Geleceği: Dilsel Çoğulculuk Politikasına Doğru*". Avrupa Roman Hakları Merkezi.](#)
45. [^Yukarı atla:^{abcde fghij} Matras \(2006](#), Ses sistemi)
46. [^Yukarı atla:^{abcde fghijklmnopqrs} Matras \(2006](#), Morfoloji)
47. [^Yukarı atla:^{ab} Matras \(2006\)](#)
48. [^Yukarı atla:^{abc} Hübschmannová, Milena \(1974\). *Zaklady Romštiny*. Praha: Akademi Praha](#)
49. [^ Matras 2002](#) , s. 73.
50. [^ Hübschmannová 1974](#): s.4, V 1.3
51. [^Yukarı atla:^{ab} Šebková, Žinayová 1998](#), s. 52–54
52. [^ Šebková, Žinayová 1998](#), s. 47
53. [^ Hübschmannová 1974](#) – s. 31, V2,1.
54. [^ Hübschmannová 1974](#) - s. 43, V4
55. [^ Šebková, Žinayová 1998](#), s. 76-78
56. [^ Hübschmannová 1974](#) - s. 60, V7.
57. [^ Šebková, Žinayová 1998](#), s. 21
58. [^ Šebková, Žinayová 1998](#), s. 52
59. [^ Matras 2004](#) , s. 95.
60. [^Yukarı atla:^{abcde f} Matras \(2006](#), Sözdizimi)
61. [^Yukarı atla:^{abc} Matras 2002](#), s. 117.
62. [^Yukarı atla:^{abcd} Hübschmannová 1974](#) - s. 20, V1.
63. [^ Hübschmannová 1974](#) - s. 57, V4,1.
64. [^ Hübschmannová 1974](#) - s. 54, Ş.
65. [^Yukarı atla:^{ab} Šebková, Žinayová 1998](#), s. 38
66. [^ Šebková, Žinayová 1998](#), s. 107
67. [^ Matras 2002](#) , s. 167–168.
68. [^ Hübschmannová 1974](#) - s. 7, par. 1,1.
69. [^Yukarı atla:^{abc} Hoad, TF \(ed.\)Oxford Concise Dictionary of Etymology\(1996\) Oxford University PressISBN0-19-283098-8](#)
70. [^Yukarı atla:^{abc} Beal, Joan C. \(31 Mart 2012\). *Kentsel Kuzey-Doğu İngilizcesi*. Edinburgh Üniversitesi Yayınları. ISBN'si 9780748664450– Google Kitaplar aracılığıyla.](#)
71. [^ Lee, Ronald \(2005\). *Romanca Öğrenin: Das-düma Romanes*, Hatfield: Hertfordshire Üniversitesi Yayınları. ISBN 1-902806-44-1 .](#)

Kaynaklar

- *Matras, Yaron (2002). *Romani: Dilbilimsel Bir Giriş* . Cambridge Üniversitesi Yayınları. ISBN'si 0-521-02330-0.*
- *Matras, Yaron (Ekim 2005). "*Avrupa'da Romanların Durumu*" (PDF) . Manchester Üniversitesi.*
- *Matras, Yaron (2006). "*Roman*" (PDF) . Keith Brown'da (ed.). Diller ve Dilbilim Ansiklopedisi (İkinci baskı). Oxford: Elsevier.*

Daha fazla okuma

- [İlyev, İv. I.Armak. Bulgaristan, Kırcalı ve çevresinde Roman Lehçesinde Kişi Zamirleri Sistemi \(Baskıda\)](#)
- *Albert Thomas Sinclair (1915). George Fraser Siyah (ed.). *Bir Amerikan-Roman Kelime Bilgisi* (yeni baskı ed.). New York Halk Kütüphanesi, 1915 . Erişim tarihi: 24 Nisan 2014 . New York Halk Kütüphanesi.*
- *Gaster, Musa (1911). "*Çingeneler*" . Chisholm'da Hugh (ed.). *Ansiklopedi Britannica* . Cilt 12 (11. baskı). Cambridge Üniversitesi Yayınları. s. 37–43, bkz. sayfa 40. *Çingenelerin Kökeni ve Dili...**
- *Walter Simson. *Çingenelerin Tarihi: Çingene dilinin örnekleriyle*. James Simson tarafından önsöz, giriş ve notlar ve Gipsydom'un dünü, bugünü ve geleceği üzerine bir inceleme ile düzenlendi . Londra: Sampson Low & Marston, 1865. *Çingene Dilinin Örnekleriyle Çingenelerin Tarihi Walter Simson**
- *Peter Bakker, *Milena Hübschmannová* . Roman Dili Nedir? . Hatfield: Hertfordshire Üniversitesi Yayınları, 2000.*
- *Zincalı: veya, İspanya Çingeneleri Üzerine Bir Anlatı; George Borrow (1842) tarafından *sarkılarının ve şiirlerinin orijinal bir koleksiyonuyla**
- *Zincalı, İspanya Çingenelerinin bir hesabı (1907)*
- *El gitanismo : tarih, kostümler, y diyalektik de los gitanos*
- *Embéo e Majaró Lucas*
- *John Sampson. *Galler çingenelerinin lehçesi: Abram Wood klanının konuşmasında korunan İngiliz Romanının eski biçimi olmak*. Oxford: Clarendon Press, 1926. xxiii, 230 s. *Galler Çingenelerinin Lehçesi: Abram Wood Klanının Konuşmasında Korunan İngiliz Romanının Eski Biçimi Olmak**

Dış bağlantılar

	Ücretsiz ansiklopedi Vikipedi'nin Vlox Romani baskısı
	Wikimedia Incubator'da Wikipedia'nın Balkan Roman testi
	Wikimedia Incubator'da Wikipedia'nın Kuzey Orta Roman testi

- Roman dili hakkında indirilebilir makaleler koleksiyonu ve Roman medyasına bağlantılardan oluşan bir koleksiyonla [Manchester Üniversitesi'ndeki Roman projesi](#)
- [Roman Dilbilgisinin Anahatları](#) — [Victor A. Friedman](#)
- [Kısmi Romani/İngilizce Sözlük](#) —Angela Ba'Tal Libal ve Will Strain tarafından derlenmiştir
- Romanca'nın farklı lehçelerinin [ROMLEX Sözlüksel Veritabanı](#)
- [Temel kelime kelimelerinin Roman Swadesh listesi](#) — Wikisözlük'ün [Swadesh listesi](#) ekinden
- ["Üçüncü Binyılda Makedonya'da Roman Dili: İlerleme ve Sorunlar"](#) , [Victor Friedman](#) .
- ["Makedonya Cumhuriyeti'nde Roman Dili: Statü, Kullanım ve Toplumdilbilimsel Perspektifler"](#) , Victor Friedman.
- [Roman Vikipedi \(baş sayfa\)](#)

v i e	göstermek
v i e	Roman dil(ler)i
v i e	göstermek
v i e	Modern Hint-Aryan dilleri
v i e	göstermek
v i e	İsveç Dilleri
	göstermek

Kategoriler :

- [Roman dili](#)
- [Arnavutluk Dilleri](#)
- [Bosna Hersek Dilleri](#)
- [Bulgaristan Dilleri](#)
- [Kolombiya Dilleri](#)
- [Fransa Dilleri](#)
- [Macaristan Dilleri](#)
- [Finlandiya Dilleri](#)
- [Kosova Dilleri](#)
- [Hollanda Dilleri](#)
- [Norveç Dilleri](#)
- [Polonya Dilleri](#)
- [Portekiz Dilleri](#)
- [Romanya Dilleri](#)
- [Slovakya Dilleri](#)
- [İsveç Dilleri](#)
- [Ukrayna Dilleri](#)
- [Birleşik Krallık Dilleri](#)
- [Hindistan Dilleri](#)
- [Moldova Dilleri](#)
- [Karadağ Dilleri](#)
- [Sırbistan Dilleri](#)
- [Voyvodina Dilleri](#)
- [Kuzey Makedonya Dilleri](#)
- [Türkiye Dilleri](#)
- [Arjantin Dilleri](#)
- [Meksika Dilleri](#)
- [İspanya Dilleri](#)